

TRUST PROTI UKROTITVI MISSISSIPPIJA

Trust vidi svoje interese v nevarnosti, ako se zgrade ogromni nabiralniki za uravnavanje rek.

Washington, D. C. — Inženirji, ki so v vladni službi in zunaj nje, se izražajo, da bo kongres v letošnjem zasedanju razpravljati o metodah za uravnavanje rek, da ne prihrumijo zopet taka poplava, kot jo je doživel ljudstvo v dolini Mississippija. V trenutku, ko prične razprava o uravnavanju rek, začne boj proti trustu za proizvajanje in oddajanje električne sile.

Poplave Nila so bile že zdavnaj odpravljene in umetno namakanje zemljišč se je povečalo. Državna komisija je v Kaliforniji zgradila velike nabiralnike za vodo, da tako uravna odtok vode skozi celo leto. Ob reki Ohio se grade taki projekti.

Ti nabiralniki, ki jih podpirajo ogromni jezovi, bi dajali vodno silo, ki bi se izpreminjala v električno. Vlada bi lahko oddajala to električno silo z dobikom in po nizki ceni odjemalcem. Ti nabiralniki so pa vzbudili jezo parlamentarnih zakulisnikov trusta za proizvajanje in oddajanje električne sile.

Kadar se samo povisajo umetni bregovi, takrat se povisajo tudi dno reke, ker se na njem useda, kar reka prinaša s sabo. Obenem se pa pomnoži nevarnost, da se bregovi porušijo in poplava povzroči še večje škodo.

Ampak povisjanje bregov ni trstu na poti. Proti povisjanju bregov nima trust ugovora, dasiravno je povisjanje bregov toliko vredno za odpravo poplave, kakor blažen žegen. Trust nasprotuje le resnični uravnavanju rek, ker se boji, da se bodo zgradile vladne električne centrale, ki bodo oddajale ameriškega ljudstva električne sile po nizki ceni.

Trust se ne briga za revščino, ki jo prinašajo poplave prebivalcem ob reki Mississippi, ampak-k njemu gre le za svoje interese — velik profit, izlet iz srag in trpljenja ameriškega ljudstva.

Delavke prejemajo nizke mezde v Tennesseeju

Plačujejo jim po enajst dolarjev deset centov na teden. — to je paradiž za tekstilne burone.

Washington, D. C. — Delavke, ki delajo v 28. tennessejskih mestih v prodajalnah, pralnicah in tovarnah, so sramotno nizko plačane. To dejstvo poroča ženski biro delavkakega departmeta Združenih držav. Poročilo se nanaša na 216 tovarnih in delavnic, v katerih dela 16,956 delavk.

Pozvedovalci biroja so doznali, da tedenska mezda znaša le \$11.50. Polovica teh delavk zasluži manj kot \$629 na leto.

Tennessee je domovina J. F. Edgertona, tekstilnega magnata in predsednika Narodnega društva tovarnarjev in Narodnega industrijskega sveta. Skoro vse delavke, na katere se nanaša statistični material, so rojene v Ameriki in devet desetink jih je belopoltnega plemena. Večina teh delavk dela skozi 357 dni v letu po noči po 10½ ali 10¼ ur. Vse delajo v tekstilnih delavnicah in tovarnah. Dve tretjini od vseh 16,956 delavk dela po deset ur dnevno.

Zamorske delavke pa zasluži po \$300 do \$400 na leto.

Lindbergha obsipavajo s častmi in denarjem

"Letajoči bedak," ki je bil še pred nekaj dnevi neznana osebnost, je danes "največji junak na svetu." Francija ga je obsipala s kolajnam, ameriški filmski magnati pa s kontrakti, ki mu obetajo milijone dolarjev. Njegov prihodnji polet bo v Avstralijo. Drugi tekmeči opustili polet v Pariz.

New York, N. Y. — Charlie A. Lindbergh, sin minnesotskega farmarja švedske narodnosti, 25letni "Letajoči bedak" — kakor so ga doslej imenovali njegovi letalski tovariši — bivši poštni letalec, ki ima tudi naslov vojaškega kapitana, je danes največji junak na svetu. Njegov drzen polet iz New Yorka v Pariz, ki ga je izvršil prvi in sam samcat z malim monoplanom v trinidesetih urah brez najmanjše neizgode, mu je čez noč prinesel veliko slavo in priljubljenost bogastva. Vsa Amerika in Evropa govori in piše samo o njem te dni. Ameriški listi sami so mu v dveh dneh posvetili 30,000 kolon gradiva in slik.

Lindberghova zmaga je imela še en rezultat: naredila je konec pripravam ostalih ameriških tekmecev za polet v Pariz. Mladolčin (Lindbergh je visok šest čevljev) je vsem zmešal račune. Dočim sta se Chamberlin in Bertaud skorajda sramotno prepirala z lastnikom njunega letala glede delitve nagrade in drugih stvari in dočim je Byrd, zračni premagovalec severnega tečaja, delal polkuse na newyorškem letališču, je mladi "Letajoči bedak" pognal svoj "bus" med oblake nad Atlantskim morjem in pustil vse skupaj na cedilu.

Izkušeni avijatikci se praskajo za ušesi in se vprašujejo, kako je bilo to mogoče. Lindbergh ni toliko iznenadil ljudstva v splošnem kolikor je letalake kroge s svojim drznim činom. Njegovi ožji tovariši, ki ga poznajo, niso dvomili o njegovem uspehu, ker verjamejo, da ima Charlie posebno srečo. Strinjajo se pa tudi eksperti, da ima dečko poleg sreče in korajžja tudi precej znanja o avijatikih, svojega znanja, ki si ga je pridobil z lastnimi izkušnjami in s katerim je podrl precej avijatičnih tradicij. Oni, ki so se še pred tremi dnevi posmehovali njegovemu letalu, so danes drugega mnenja. Rayanova trdka, ki mu je naredila aeroplan, je danes nenkrat na glasu in njena zaslužila.

KONGRES PROTI IMPERIJALIZMU V HANKOVU.

Sklicuje ga liga proti imperijalizmu. — Na zborovanju bodo navzoči tudi kitajski delegati kot gostje.

Berlin, Nemčija. — Da se združijo gibanja za narodno neodvisnost, je sklican mednarodni kongres, ki se vrši v Hankovu na Kitajskem v mesecu juniju. Kongres sklicuje Liga proti imperijalizmu. Tako naznanja George Lansbury, njen predsednik. Liga je bila ustanovljena v mesecu februarju v Bruslju, ko se je vršil prvi kongres kolonialnih ljudstev in zastopnikov evropskih in ameriških strokovno organiziranih delavcev.

Razprave se bodo vršile o neodvisnosti Indije, Indokine, Filipincev in ljudstev v Holandski Indiji in Koreji. Liga proti imperijalizmu je določila kot delegate, da zastopajo Evropo in Ameriko George Lansburyja in A. Purcella, člana britske delavske stranke, Henri Barbusa iz Francije, Alfonsa Goldschmidta iz Berlina in Roger Baldwina iz Združenih držav. Zastopniki kitajske narodne stranke bodo na kongresu navzoči kot gostje.

STARA POVEST O POLJEDELSTVU SE ŠE PONAVALJA

Prosperiteta industrijalcev in poljedelcev nima nič skupnega v sedanjih družbi. — Industrija prosperira, ako se poljedelstvo pogreza v ubožstvo.

Washington, D. C. — Dozdaj se je pripravedovalo, učilo in verjelo, če procvita industrija, procvita tudi poljedelstvo, če industrija postaja sromasna, postaja poljedelstvo tudi revno. Ta napačni nauk, te sanje, to gospodarsko opojnost je zdaj kruto razdrl človek, od katerega se je najmanj pričakovalo, da to stori kaj takega zaradi njegove službe. L. H. Bean, ekonomičar v poljedelskem departmetu Združenih držav, je izjavil, da procvitanje industrije sloni na nepravilnih v poljedelstvu.

Bean pravi, da statistika pokazuje, da je niska cena za poljedelske produkte v preteklosti spremljala industrijska ekspanzija, ali pa trajajoča industrijska prosperiteta, na drugi strani so pa bile visoke cene za poljedelske produkte slaba znamenja za procvitajočo prosperiteto.

Bean kaže na zadnjih pet ali šest let, v katerih industrijske prosperitete ne spremlja poljedelska prosperiteta. On pravi, da je bilo tako leta 1878-9, 1884-5, 1896-7 in 1914-15.

Kadar farmarji pridelajo veliko, tedaj postajajo farmarji bankroti, pošiljajo velike množice produktov po nizki ceni na trg, za transportne družbe kot na pr. železnice pa cvete pšenica.

Tako vidimo pred svojimi očmi razvoj človeške družbe v Ameriki, kjer raste prebivalstvo v mestih, ker roparski privatni interesi čepa na tliniku farmarjem. Tako je bilo v starem Rimu, v katerem je bila tudi priznana privatna last produktivnih in distributivnih sredstev. Rimski državljani, ki so se ubijali s poljedelstvom, so postajali proletarci in se selili v Rim, da so tam množili vrste rimskega proletarijata. Oni, ki so jim prodali farne, jih niso obdelovali sami, ampak za obdelovanje farm so imeli sužnje. In to se bo ponavljalo v vseh fazah človeške družbe, dokler ne postane zemlja, produktivna in distributivna splošna ljudska lastnina.

ZELEZNIŠKA DRUŽBA ZA PRELOM JACKSONVILLSKE POGODBE.

Harrisburg, Pa. — Thomas Kennedy, finančni tajnik rudarske organizacije, je na konvenciji Pennsylvanske državne delavske federacije izjavil, da si je največ prizadevala pennsylvanska železniška družba, da je bila prelomljena Jacksonvillska pogodba z rudarji.

Chicago, Ill. — Umrla je Helena Vicić, rojena Ahčan, stara 53 let, doma v Dolakem pri Savu, v kamniškem okraju po dolgi in mučni bolezni. Pokojnica zapušča soproga Antona Vicića in več otrok, veliko sorodnikov v Ameriki in starem kraju. Pokopali jo bodo na pokopališču v Summitu v čikaški okolici, dne 25. maja ob devetih dopoldne.

Smrtina kosa.

Chicago, 23. maja. — Včeraj so motoristi opazili na Desplains reki v Maywoodu plavajoče truplo, v katerem je občinska policija spoznala Paula Grandolfa, ki je postal brez dvoma žrtev butlegarske konkurence. Bil je ustreljen v glavo in vržen v reko, meni policija.

Zrtev butlegarske konkurence.

Chicago, 23. maja. — Včeraj so motoristi opazili na Desplains reki v Maywoodu plavajoče truplo, v katerem je občinska policija spoznala Paula Grandolfa, ki je postal brez dvoma žrtev butlegarske konkurence. Bil je ustreljen v glavo in vržen v reko, meni policija.

Konvencija 2. distrikta rudarske organizacije

20 tisoč rudarjev mogoče pomnoži kasneje armado stavkarjev. — Zdaj je med njimi in podjetniki premirje, ki se lahko ukine vsak trenotek.

Dubois, Pa. — Rudarji iz centralne Pensilvanije, organizirani v drugem distriktu rudarske organizacije, so obrževali svojo šestnajsto konvencijo. Bodočnost je temna, kajti veliko jih je brez dela, nad njimi pa na niti visi boj proti znižanju mezde kot Damoklejev meč.

Teh dvajset tisoč rudarjev so mogoče kasneje pridružili veliki stavkovni armadi rudarjev v zapadni Pensilvaniji, Ohlju, Indijani in Illinoisu. Med njimi in podjetniki postoji začasno premirje, ki lahko neha vsakčes. V veliko premogovnikov v srednji Pensilvaniji počiva delo, na trg pa dovažajo premog z velikih kupov premoga, ki so v rezervi. Mezdnji odsek je bil pooblaščen, da sklene za dve leti najboljšo pogodbo, ki jo dobi in ki sloni

Hankovci prepročili puč kajšekovcev

Ameriški rušilec v boju s severnjaki četami.

Sangaj, 23. maja. — Evgen Cen, zunanji minister kitajske radikalne vlade v Hankovu, je danes sporočil, da so vse vesti o padcu njegove vlade in okupaciji Vučanga po Kajšekovih četah neresnične.

Cen poroča, da je general Hsiataojin poskušal s pučem, pa ni šlo. Hsia, ki je bil prej Vupefujev general in je po padcu Hankova prestopil v kantonsko armado, je hotel pregovoriti svoje čete, da bi napadle Vučang v Hankov ter zasedle obe mesti v imenu Kajšekovega režima v Nankingu, toda čete so ostale zveste staremu centralnemu odboru kuomintanga. General Hsia je bil takoj odslavljen iz armade.

Cen dalje poroča, da so bile čete pod vodstvom generala Tangsentseja zmagovite v bitki s severnjaki v provinci Honan. Čengčav bo kmalu okupiran po Združenih armadah iz Hankova in Feng Juhsiangja.

Sangaj, 25. maja. — Ameriški rušilec "Preble" je bil v petek zvečer v spopadu s severnjaki četami na reki Jangtse pri Cinkiangu. Rušilec je oddal več strelov na kitajske baterije, ki so prej streljale nanj.

Ali je odpor delavcev v Italiji docela zmišljen?

Fašistovski vodje se bahajo, da se mezde delavcev trgaajo brez prilesta in stavek.

Rim, 23. maja. — Delavci Italije preživljajo te dni veliko krizo. V teku je splošno znižavanje mezde po vsej deželi.

Uradno naznanilo v fašistovskih listih se glasi, da "delavci z velikim patrijotičnim navdušenjem sami znižavajo svoje mezde kakor mora biti v sindikalistični državi." Dalje pišejo, da se splošno utrgavanje mezde vrši brez protesta in kakih stavek.

Malokdo verjame, da so delavci "patrijotično navdušeni" za mezdno redukcijo, toda navdušeni ali ne — mezda mora biti znižana, ker je tako ukazal Mussolini. Vsak najmanjši odpor bi bil ostro kaznovan. Kakor vse kaže, je odpor delavcev v Italiji v tem momentu popolnoma odpovedal.

Agitirajte za "Prosveto"!

OFICIJELNI TEROR IN DELAVCI V BOLGARIJI

Uradni teror je zopet divjal proti delavstvu na prvega majnika.

Amsterdam, Holandsko. — Mednarodna delavska strokovna federacija je protestirala pri bolgarski vladi proti aretaciji Danova, tajnika Bolgarske delavske strokovne centrale, in še tri in dvajset drugih delavcev dne prvega majnika, ko se je obhajala prvomajniška slavnost v Sofiji.

Poročila iz Sofije priporočajo, da je policija namočila delavce s samokresni in sabljami. Ta policija je sekala s sabljami in streljala, dokler se udeleženci niso razšli. Nato je policija v triumfu odvedla voditelje delavskega gibanja v zapor. Mednarodna delavska centrala v Amsterdamu zahteva v svojem protestu, da se aretiranci takoj izpuste na svobodo, kajti trpelo se ne bo v nobeni civilizirani deželi, da se na ta način preganja strokovno organizirani delavci.

Dalje je Amsterdamaka delavska centrala opozorila delavsko časopisje, da v boju proti fašizmu posebno omenja Bolgarijo.

Bolgarija, Rumunija in Italija si lahko sežeja v roke glede terorja proti delavskim organizacijam in delavskemu gibanju. Vse te tri dežele pokazujejo po svojih ofcijelnih činih, da so se na zelo nizki stopinji civilizacije, da je v teh državah spoznan na človeka samo oni, ki ima dobro rejeno mošnjo denarja.

Početak civilizacije je bil v Egiptu?

Tako pravi dr. Breasted, ki se je pravkar vrnil s svojega znanstvenega raziskovanja v severni Afriki.

Chicago. — Dr. James H. Breasted, znani egiptolog, se je zadnje dni vrnil iz Nilske doline v severni Afriki, kjer se je mudil dolge mesece na znanstvenem raziskovanju. Breasted je toplot prišel domov z novo idejo, o kateri je prepričan, da sloni na dejstvu.

Njegova teorija je, da je bil začetek civilizacije človeštva v severni Afriki. On pravi, da človek, ki je prvi rabil železo, udomačil živino, obdeloval polje in prideloval kruh in ki je prvi čital in pisal, je živel v Nilski dolini najmanj 4300 let pred Kristom.

Pred tem človekom — nadaljuje dr. Breasted — so pa živeli v Egiptu dolga tisočletja ljudje kamenarji, ki so izdelovali orodje in orožje iz kremenca. Živeli so ne le v Egiptu, temveč po gostih džungljah obširne severne Afrike, kjer je danes peščena puščava. On je našel dokaze v kamenem orodju v krajih, ki so danes gole puščavine.

Dr. Breasted je mnenja, da je bila stara egiptajska civilizacija veliko boljša kot mezopotamska (sumerijska pred babilonsko in asirsko med reko Tigris in Eufrat v Mali Aziji). V enem letu bo mogoče sestaviti "okostje" zgodovine prvega primitivnega človeštva, ki je razvilo prvo civilizacijo na svetu v severni Afriki; nato pa se začne oblačenje "okostja" s podrobnostmi te zgodovine.

Dr. Breasted je odkril v napisih na krstah in na kamnih besedilo prve knjige na svetu, ki je vsebovala prve etične nauke, ki so bili v veljavi 4000 let pred Kristom. V ruševinah starega templja je tudi našel zapiske, ki opisujejo doslej najstarejšo znano bitko na Sredozemni morju.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračaja.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (April 30-1927) poleg vašega imena na naslovu poslani, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Pomolite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NIZKE MEZDE V AVTOMOBILSKI INDUSTRIJI.

To pokazuje potrebo delavske strokovne organizacije za to industrijo.

Ameriška delavska federacija je objavila študije o mezdah, ki jih plačujejo v avtomobilski industriji. Mezde niso tako visoke, kot so kričali dnevniki, ki zagovarjajo interese podjetnikov. Prav nič se ne ločijo od mezd, ki jih plačujejo čikaški tovarnarji v tovarnah, v katerih ni priznana delavska strokovna organizacija.

Težaki, ki delajo zunaj detroitskih tovarnen prejemajo od 45 do 50 centov mezde na uro. To pokazuje statistika iz leta 1926. V tovarnah pa prejemajo težaki po 50 centov na uro. Delavci, ki nakladajo in razkladajo sirovo železo, prejemajo po 50 centov. Delavci, ki polagajo sirovo železo in kovine v toplotne peči pa od 52c do enega dolarja. Delavci, ki mešajo pesek, od 50c do 84 centov, livarji od 60c do enega dolarja. Delavci, ki sestavljajo avte v tovarni od 70 do 90 centov; zunaj tovarne pa od 53 do 80 centov. Električarji od 70 do 75 centov. Strojnik od 70 do 80 centov. Tesarski delavci v tovarnah od 60 do 80 centov. Maksimalno mezdo več ko en dolar, in sicer \$1.15 prejemajo strojniki pri samotežnikih, in \$1.25 pa modelni mizarji.

Statistika o produkciji v Detroitu pove, da je 100,000 delavcev pri Fordu produciralo 2,095,163 avtov, General Motors kompanija je s 83,278 delavci producirala 936,786 avtov, Dodgeva tovarna s 28,000 delavci 279,206 avtov, Chryslerjeva kompanija s 13,000 pa 133,357 avtov. Tako se vrste tudi druge kompanije s produkcijo, ki pokazuje, da je majhno število delavcev produciralo veliko število avtov.

Nekateri delavci v detroitskih tovarnah prično s petdeset centov mezde na uro. To so pisarji, ki pišejo čas in delo, pomočniki tesarjev, parovodnih monterjev, električarjev, kovačev, kurjači pri parnih kotlih, vozniki, operatorji samotežnikov, razni strojniški pomočniki. V nekaterih tovarnah plačajo začetnikom samo od 40 do 45 centov. Da se začetnik izuri v odkazanem delu, zadostuje teden do pet tednov časa.

Take so v kapitalističnem časopisju tiste toliko opovane razmere v avtomobilskih tovarnah. Te razmere govore, da je skrajni čas, da delavci, ki delajo v tej industriji, prično misliti nase in se organizirajo. Tudi za te delavce velja, da morajo priti do spoznanja, da jim v sedanjem gospodarskem sistemu služi delavska strokovna organizacija kot ščit za obrambo in napad.

Špijonaža v tovarnah je razvita do skrajnosti. Delavec, ki očitno govori, da se je treba strokovno organizirati, da se izboljšajo razmere v tovarnah, je v nevarnosti, da je takoj ob delo. Tudi črna lista igra še veliko vlogo. To je tisti strah, ki je držal delavce v preteklosti nazaj, da se niso organizirali, in ki učinkuje še danes, da kljub agitaciji, ki se vrši zadnji dve leti za organiziranje teh delavcev v delavskem časopisju, ni tistega uspeha, kot so ga pričakovali optimisti. Kakor je povsod treba vztrajnosti pri organizatoričnem delu, toliko bolj je vztrajnost na mestu pri organiziranju delavcev v detroitskih tovarnah. Prišel bo čas, ko delavci ne bo več bojzljivi. Ampak čakati se ne sme, da jih beda privede do tega, ampak naloga Ameriške delavske federacije je, da to bojzljivost med delavci odpravi. Prav gotovo bodo žrtve, ko organizatorično delo postane resno. Bile so žrtve v preteklosti, kadar se je pričelo delavstvo organizirati, in žrtve bodo tudi v bodočnosti, dokler človeška družba prizna kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije. Ameriška delavska federacija pa lahko skrbi, kakor se je to zgodilo v preteklosti, da žrtve podjetniške samovolje ne bodo preveč trpele. Kadar delavstvo pride do prepričanja, da se žrtve podjetniške diktature ne prepuščajo same sebi, da se pogrežajo še v večjo socialno bedo, tedaj bo delavstvo v avtomobilski industriji izgubilo strah pred podjetniki in se bo organiziralo ne glede na grožnje avtomobilskih tovarnarjev in število žrtv, ki bodo padale,

kajti delavstvo bo spoznalo, da njegova moč narašča in da postane nekega dne tako silna, da reče avtomobilskim tovarnarjem, ko bo konjunktura za avte na trgu najbolj ugodna, do tukaj in ne naprej.

NAŠI ODRI

Zaključek clevelandске dramske sezone.

Dramska sezona se nagiba h koncu. Še eno igro, pa bo njen zaključek za to sezono. In to igro bo vprizorila slovenska mladinska šola. Nastopilo bo okrog sto otrok, kateri že komaj čakajo, da pokažejo, kaj tu-rojeni Slovencec zna in koliko se je naučil v šoli, katera vprizorja pčeno, dve igri vsako sezono. Za zadnjo in zaključno igro si je izbrala igro, ki je svoj čas birlce popularna na ljubljanskem odru. Ime igre je "Mogočerstvanje", ali "Prstan vilinskih kraljic." Ta narodna pravljica v štirih dejanjih je delo M. Milčinskega, insceniral jo je pri Anton Danilo. Clevelandsko režižo ima v rokah učiteljica slovenske mladinske šole, ga. Antonija Simčič.

Vsebinska igra je jako preprosta — dostopna razumu vsakega otroka, ki kolikšak razumi slovenski jezik. V kratkem, gre se za princezo, katero je kralj pravzaprav car, dal Devetem kralju, ko mu je slednji prišlo čil na pomoč z žitom, ko je vladala velika lakota v carjevi deželi. To se je zgodilo pred ne kako desetimi leti pred dejanjem, a katerim se igra začenja. Prišel je čas, da car da svojo lastno hčer Devetem kralju. To daljnega vzhoda. To ali pa dvojno mero nazaj, to je, deset vre zlate. Ker sledečih deset let n bilo nobene bog vedi kako dolgetine, car se napoti s svojo hčerko h kralju. Na potu je bil vse dobro, ali ko prideta do do ločenega mesta, kjer bi imel dat svojo hčer Devetem kralju, a je zgodilo nezasišano. Devetkralj je napovedal vojno neke mu svojemu sovržniku in ga tudi v dobrem tednu premagal. Ali med tem časom se je s princezo marsikaj zgodilo. Kralj je daljnega vzhoda je poslal svoje ga zamorskega sla naproti carju, kateremu naj sporoči vzroknjegove odatnosti. Zamorec pa tako prestraši princezo s svojo zagorelo in črno kožo, da pade v nezavest. Preneso jo v hišo uboge in revne Marte. Ona in nje sin Stanko postrežeta carju in princezi po svojih najboljših močeh. Te so pa velike, kajti Stanko je dobil za svoja dobra dela, osobito radi rešitve neke kačice, ki ni bila nič drugega ne go hči kraljice belih vil, mogočen prstan. Le zavrti ga je bil treba na sredinec leve roke tri krat, pa se mu je izpolnila vsaka želja. Pred rešitvijo kačice j Stanko rešil tudi nekega kučka katerega je krstil z imenom "Zvestin", pod pogojem ako mu bo res zvest. In bil mu je do konca. Ravnotako je rešil tud neko mačko, katera sliši na im "Muca." Tudi slednja mu prav pride.

Do sedaj je še nekako šlo, al ko so končno spravili princezo i zavesti, se je dogodilo kot s vedno dogodi v pravljicah, da se je skromni Stanko zaljubil v princezo. Napravil je čudež, di jo odkupi izpod krutega in lju tega Devetega kralja. Porabil j čudežno moč prstana, da si na pravi veliko palačo. Vse je stori kar je bilo potrebno, a njene ljubozni si le ni mogel pridobiti s tem "barantanjem." "Sreč vladala de srce." Te moči prstan ni l mel, da bi vzplamtel ljubezen v princezi. Prišel je Deveti kralj in kratkoma odkonil pačilo v zlatu. Mesto tega je zahteval le po princezo. Ta ga pa ne mara ker jo je takorekoč odkupil v sili njegova očeta. Kralj stika odkod moč Stanka, kateri je bil še pred par dnevi navaden siromak. Pri tem umazanem delu mu pomaga neka plemenitašinja, ga. plemenita Prezeltaja. Ko Stanko v svojem obupu, da ne dobi princeze, vrže prstan skozi okno, pobere ga prisaški joči Deveti kralj, kateri ga pa takoj vporabi, da odpelje Stankota v svoje temnice. Tega bo držal toliko časa, dokler ga sama princeza ne reši s tem, da vzame njega, Devetega kralja. Čas hitro beži. Šest mesecev preteče. Princeza se napoti s kužkom in mucu, preoblečena v ci

ganko, v daljni vzhod, v deželo krutega carja. Posreči se ji i pomočjo kučka in mucu dobiti prstan v roke. S tem reši Stankota, Devetega kralja pa spreobrnejo k veri, da ljubezen je močnejša nago vsa sila. Ta prozaičen izveček igre pa ne predstavlja niti ene desetine onega, kar se bo dejansko izvršilo. Otroci nas bodo popeljali v podzemljako kraljestvo vil, kjer vladata čudo in čarobnost. Videli bomo vile in škrate, ki najo delati zaukazane jim čudeže. Videli bomo tudi pristne zamorce iz Devete dežele. Tudi krutega jutranjega kralja ne bo manjkalo. Njegova vloga je ne tako enaka vlogi intriga v kino-gledališčih. Dvor in skromen dom bodo pokazali vse kontraste bujne otroške fantazije. Pa kaj bi nadalje naštevale, ko vendar obstoja dejstvo, da so to igro vprizorili v Ljubljani v eni sami sezoni nič manj kot osemnajstkrat! To jasno kaže, da igra je za otroke in odrasle, katere zanimajo take igre, in sicer ma najboljših, če mogoče ni najboljša, kar smo jih videli na našem odru. Zabavna je do zadnjega dejanja. Ta so štiri. Ako se bo publika odzvala kakor se je v preteklosti, tedaj ni nobenega vzroka za bojazen, da bi se ne obneala finančno in moralno.

Pridite torej vsi, vsi, ki ste v prvi vrsti za dramatik, vsi, ki počete videti na lastne oči, kaj se lahko nauči tu-rojena deca. Vsi, katerim vam je tu rojena slovenska mladina pri srcu. Dali ji boate moralno in gmotno podporo s tem, da posetite to igro, er na ta način jih vzpodbudite, e še večjemu veselju do učenja slovenskega jezika.

Igra je v štirih dejanjih. Rali tega se bo začela točno ob pol smih v Slovenskem narodnem lomu. Vatopnina je splošna. Sano 75c za osebo, otroci pod štinajatim letom v spremstvu staršev pa prosti. Pridite v največjem številu — napolnite dvorano in pokažite, da ste za lastno mladino s tem, da pridete k gri v nedeljo 29. maja ob 7:30 večer. — Poročevalce.

3. Kable Chatterton: Morje in njegovi junaki

Čudni dogodivljaji pomorščakov. Drame na oceanikih valovih. Kanibalizem na morju.

Nikdar ni bilo in tudi nikoli ne bo človeku mogoče, da bi stoli vojnjo po morju popolnoma sigurno in izključil vsakršno, leprav le malo verjetno nevarnost. V našem dvajsetem stoletju smo se do dobra privadili lomevi, da je vojnja po morju absolutno varna. Zato so nas veselo, kakor je bila katastrofa "Titanica" ali "Warataha" pred vojno in "Lusitanije" med vojno, vrgle nekako iz ravovesja. Spoznali smo neizmerno in strahotno moč oceana v vsej ujeni resničnosti.

Hvala, da so neareče na morju bolj izjema kot pravilo, gre izbornim načrtom in skrbnemu izdelovanju ladij, temeljitim napravam, izpopolnitvi pomorskega inženjerstva, zanesljivim zemljevidom, raznim aparatom ter izobrazbi kapetanov in pomorščakov. Taki ptniki, kakor je popotev "Trevesa", pričujejo, da lahko mornarji zgolj z nepopolnim pogumom in s pomočjo previdnosti iztrgajo oceano žrtve v trenutkih, ko se ta element razburi in vzkipi. Ali če hočemo doumeti, koliko hrabrosti zahteva morje od pomorščakov, se moramo vrniti v čase, ko še niso pluli po oceanu parniki, ko je usoda popotnikov zavisa le neprimerno bolj kot dandanašnji od osebne moči in poguma mornarjev. Izkušnje starih pomorščakov so dokaz velike človeške vztrajnosti in potrpežljivosti in ne bi bilo prav, če bi jih pozabili.

V nevihti na odprtem čolnu. Danes bi vsakogar na moč presenetilo, če bi se potopila vojna ladja zbog slabega vremena. Ali v oktobru leta 1782. je zadelka nevihta ladjo "Cent-

taur" obenem s štirimi ladjami mrtvi od gladi in napora. Slabo vreme, skrb za bodočnost, večna nevarnost in druge neprilike so jih vedno bolj davile za grlo. Triindvajsetega dne so se morali še bolj omejiti pri hrani. Vločili so par ptičev in razdelili meso na pičlih 18 kosov. Ko pa se je vrnilo lepo vreme, je pripakalo sonce s tolikšno močjo, da so postali še bolj kot poprej medli in alabi. Osemnajstega dne so pristali na nekem otoku. Tu so nalovili veliko ostrig in našli zadosti pitne vode. Iz kruha, svinjskega mesa in ostrig so si skuhal krepko jed, zakaj v barko so jim bili uporniki vrgli tudi meden kotel in kresalo, da so si lahko napravili ogenj.

Zdaj so se malce okrepčali, a življenska nuja je velevala, da se spet izroče neigurnim morskim valovom. Tridesetega dne so pristali na nekem drugem otoku; vsak si je lahko vzel pitno vodo ter nekoliko ostrig in boba. Med pomorščaki se je pojavil upor, ali kapetan ga je v kali zatri. Kjeroli je nanesla prilika, so pristali, da se založe s presno vodo, ostrigami in pičli: Pluli so mimo otokov holandske Vzhodne Indije in skušali dospeti v Timoro. Devetintridesetega dne je jela posadka zopet grednjati in zahtevati počitka, ali tudi zdaj so kapetanu zvesti poedinci upornike prepričali, da je pospešena vožnja edina rešitev. Naslednjega dne se je občutila splošna izčrpanost; obrazi so bili upali, noge otečene. Bodrila jih je samo nada, da se bližajo kopnu, zakaj nad morjem je poletavalo vedno več ptic in po skalah, ki so štrlele nad vodo, so rastle kopenske rastline.

Dvainštiridesetega dne so ugledali otok Timoro. Med tem se je morje umirilo, pa so morali z veslanjem pomakniti svojo barko v pristan. Morska pot, ki so jo prepluli z barko, je za tiste čase neslišan rekord, junaštvo, ki ga je občudoval vsakdo, kdor je o njem slišal. Plovba čez Pacifik v Vzhodno Indijo na odprti barki ni zahtevala niti ene žrtve, če izvajemo moža, ki je padel v boju z divjaki. Ta pot je pomenila triumf vodstva, discipline in hrabrosti. Pokazalo se je, kaj se lahko stori z odprto barko, če so ljudje pogumni in vztrajni.

3600 milj z navadno barko.

V zgodovini pomorstva je najlepša pot, ki jo je napravil na odprtem čolnu s svojimi pomorščaki lieutenant William Bligh. Njegova zgodba je na kratko sledeča: Dva dni pred Božičem leta 1787. se je podala iz Spitheada na Južno morje ladja "Bounty", ki ji je poveljeval omenjeni Bligh. V oktobru sledečega leta je priplula k otoku Tahiti in ga zapustila 4. aprila leta 1789. Pomorščaki so bili pridni možje, ali Bligh se je pokazal kot samosilnik in nepravičen poveljnik. Spominjam se, da je pred leti zapisal eden izmed naših slovityh mornariških strokovnjakov, da so vedno krivi častniki, če se mornarji na kaki ladji uprejo.

Približno mesec dni po odhodu z otoka Tahiti se je posadka "Bounty" pod vodstvom Kristiana Fletchera upri in odkrila zvestobo svojemu kapetanu. Tako se je moral Bligh z 18 možmi, ki so vztrajali na njegovi strani, sredi morja izkreati v odprto barko in se vdati volji oceanikih valov. Uporniki so jim dali na pot zalogo kruha, mesa, ruma, šest steklenic vina in osemnajst galonov vode. Bligh je pristal najprej na nekem otoku, ki spada k tako zvanemu Prijateljskemu otočju in se ondi založil z vodo in hrano. Zbog sovražnega vedenja domaćinov so morali otok zapustiti, pustivši enega moža kot žrtve spopada. Zdaj se je kapetan obrnil v Vzhodno Indijo.

Začela se je 3600 morskih milj dolga pot. Pomorščaki so se obvezali, da ne bodo použili več kot eno unčo kruha in četr-tinko vode na dan. Računali so, da bo trajala vožnja dobrih osem tednov. Takoj naslednjega dne je nastalo tako slabo vreme, da so morali vse, kar se je dalo, vreči v morje, da je bila barka lažja. Kaj čuda, če se je mož, ki se po enajstih dneh ne prestopnega dežja sploh niso mogli posušiti, lotevala slaba volja. Ali dež je bil zanje do brota; če bipripekalo sonce, bi umirali od žeje.

ZARKOMET

Ne smejo slišati. Slepecem je hudo, ker jih izkoriščevalci ne morejo porabiti. Tudi vlada in noben hudič se ne briga za bedne slepce; prepuščeni so ljudski pari. Drugače je z gluhi. Javni organi in privatni mogotci jih izvrstno porablajo in menda do bro plačujejo. Kdor je že imel opraviti a kakim "complaint departmentom" (oddelek za pritožbe), se je lahko prepričal, da je za gluhe dobro preskrbljeno. Pritožbe ne izdajo nič — ker jih nihče ne sliši — očitno radi tega — ker imajo pritožitelji opraviti z gluhi.

Dvom je prva stopnica k napredku.

Resnica ima največjega prijatelja v skeptiku. Kdor dvomi, se ne bo zadovoljil z vsako puhlo pretvezo, ki jo prodajajo za resnico. — M. H. J.

Iz Bele doline.

Kdo si bi bil mislil, da je v Exportu tako zanimanje za rože v Beli dolini? In da bi nam diktirali kaj smemo in česa ne smemo? Rože se pa ne ozirajo, zato se bo veselica vseeno vršila v Beli dolini. — Prijatelj rož.

Glej ga spaka!

Tako zgovorno pripovedujejo naši "progresovci", "radikali" in kompanija, da je socializem mrtev, dnevno časopisje pa poroča, da so si socialisti pri občinskih volitvah na Dunaju priborili dvjetrtjinsko večino in da je na Dunaju 320 tisoč delavcev politično organiziranih v socialistični stranki. Sure, Mike! Socializem je mrtev v o-nih glavah, kjer ga še nikoli ni bilo! — Rogač iz Kansasa.

Prvo ali drugo?

Dragi Zarkomet! Posveti še enkrat v Belo dolino in videl boš nekaj, kar se ne dogodi vsak dan. Bolnik je zdravega člana poslal v bolnišnico! Seveda, če ni to resnično, tedaj je neka narobe v gornji izbi. — Nekdo ne od vas.

Merilo napredka.

Ameriško mesto, ki nima vsaj ene avtomobilske nesreče v tednu, je slab, zakoten in od Boga ter vseh ljudi pozabljen kraj.

Emancipacija v Sharonu.

Naše ženske zdaj kegijajo, na keglijacu ropotajo, naj bo stara ali mlada, kroglo meče vsaka rada.

Prec ko zjutraj vstane

— in ostavi cape razmežane, nepognjeno ležišče — pa odraca na keglijšče.

Če ostane kaj od plače

— ti prebrska hlače. Ti na delo marš v fabriko, ona v roke kuglo pa veliko!

Vročina.

Importirano zdravje.

Cuj. Zarkomet, novico! Rojak, ki je bil že prej tukaj, se je vrnil iz stare domovine in pravi, da je bil tam zelo bolan pa je šel k fajmostru, ki ga je pomazil in takoj je bil zdrav. Zdaj je ves navdušen za fajmostru. Škoda, ker ni mazila, ki bi ga ozdravilo od silne praznote pod njegovo kapo. — A. M.

K. T. B.

PRODUKCIJA LESA SE JE ZNIZALA NA ZAPADU.

Padla je za dvajset odstotkov.

Portland, Ore. — Produkcija lesa je ob severozapadnem obrežju Pacifika padla za 20 odstotkov. Nekaterne kompanije delajo z omejenim delavnim časom na svojih žagah in v šumskih taboriščih.

Ali želiš znati pravilno pisati in šteti angleško? Naroči si "Slovensko-angliško slovar", katere je izdala in ima na prodaj Kajferova založba S. M. P. J.

Na Markovo 1227 je Ulrik Lichtenstein s številnimi spremenojci, odrinil iz Benetk. Njegov pot je šla preko Mestra, Trevisa, Plata, Sečina, Sent Urha, Gemone in Chiusa do Vrat na Koroškem, kamor je došel dne 30. apr. Soptoma se je bojeval z goriskim grofom Meinhardom, Leutfridom Eppensteonom in dr.; vse je užgal.

Trevisa, Plata, Šečina, Šent
Urha, Gemone in Chiusa do

dospel dne 30. apr. Soptoma se

Meinhardom, Leutfridom Eppensteinom in dr.; vse je užugal.

Ko se je dne 1. maja 1227 dvignil izza Vrat, je zdajci zagledal koroškega vojvodo Bernarda, ki je ležal na trati s svojimi vitezi — bilo jih je nad sto — in pravkar zajutkoval. Ves vesel je zaklical prišleec: Vidim tam viteze ležeče prot meni z viteško močjo, kar me srčno veseli. Ulrikov oproda je zatrobil. Ko so začuli vojvoda in njegovi tovariši glas trobente, so vprašali: Kdo prihaja tu sem k nam? Kdo? Dobili so odgovor: Kraljica prihaja semkaj, kar ste zvedeli iz njenega plama. — Dobro došla, so odzvali — tu jo hočemo lepo sprejeti. Sprejem je bil priarčen. Vojvoda in njegovi spremniki so pozdravili kraljico:

buge waz primi gralva Venus — po današnje: Bog vas sprejmi, kraljeva Venus! Potem se je začel turnir; 18 kopij je razdelil med viteze junake. Preno-

čil je v Beljaku, kamor mu je poslala neznaná gospa dragocene darove: krilo in z njim pas, šapelj in zapono.

Na nadaljnji zmagovalni poti so se merili z njim mnogi vitezi, med njimi v Kindbergu na Burenem Stajerskem Oton z Bukova, ki je bil gredoč na bojišče napravljen takó, kakor so se tedaj nosile Slovanke; dolgi česedlo sta mu viseli dve dolgi kti; na sebi je imel gredoče in jako drag in bogat šapelj. Oton iz Bukove je poslal miljo daleč

Tako stoji zapisano v Frauen
dienstu Ulrika Ljutensteina:
Nemški pesnik je ohranil sloven-
ski pozdrav in popla tedanje
slovenske ženske noše. Sloven-
ske besede, vdate v njegov spev
so delate proglavice nemškim
učenjakom, ki niso mogli izlu-
ščiti njihovega pomena. Nam
so dokaz, da je bil slovenski je-

žik pred 700 leti v Korotanu in
na Gorenjem Stažersem, v do-
movini Ulrika Lichtensteina in
Otona z Buhove, v časih pri odd-
lenu gospodi, ki se ni sramoval-
jezika svojih podložnih – do-
kaz, da je rabila slovenščina
vladarju, ki je bil tujega rodu
– Spanheimi so prišli s Pore-
nja – o slovenski priliki, ko je
sprejemal drugega gosta. Sred-

pergamenov napolnjenih z latin

**VEŠNAN PRIREDBA SLOVENSKEGA
ORGANIZACIJ V CHICAGU.**

"Basket Picnik" dne 12. junija, "Picnik" v Willow Springs Forest Preserve.

Piknik društva št. 1 S. S. P. Z. dne 19. junija pri Vidmarju v Willow Springsu.

Piknik društva "Zarja", dne 27. junija pri Vidmarju v Willow Springsu.

Mladinski oddelk društva S. N. P. J. v Chicago, piknik v La Grange parku, Forest Preserve, dne 21. julija.

Piknik društva "Zvon" št. 70 J. S. K. J. dne 4. julija pri Vidmarju v Willow Springsu.*

Pioneer. Piknik dne 14. avgusta v Widmarjevem vrtu, Willow Springs, Ill.

Zveza slovenskih organizacij, piknik dne 21. avgusta pri Johnu Widmarju, Willow Springs.

Pioneer. Piknik dne 11. septembra v Clarendon Hills, Ill.

Veselica društva Pioneer dne 1. oktobra v Clarendon Hills, S. N. P. J.

OPOMBA: Ako priredba Vašega društva ni označena v gornjem seznamu, sporočite datum in druge podatke na naslov: **JOHN FUTE**
1834 N. Racine Ave.

Mordax:

MATERINSKI DAN

Viktor Medved, profesor Lednik in Radivoj Slavec so žulili zofu v oknjaku naše kavarnarne ter uživali solnce prelepega majnikovega dopoldneva. Majnikovega in še nedeljskega povrhu!

Toda politična kost je bila danes kmalu ogolodana.

"Kaj bi čenčali," je razsodil profesor Lednik, naš učenjak, ki razpravlja o vsaki stvari samo z vidika trezne pameti. "Vojne to pot ne bo. Če pa pridejo Lah, jim napišemo nekaj stvarnih pripomb na... že veste kam... In jih pošljemo s takim rezultatom domov. Jaz bi dejal, da bo ta živji rokopolis jako obsežen in zelo poučen zanje."

"Nu da," je popustil Medved, materijalist in trgovska glava, čeprav živi že od rojstva v bogu-dopadljivem stanju večne insolventnosti. "Zastran Lahov, no da. Naš dinar ne kaže, da bi se mu hlače tresle pred njimi. Toda notranje prilike! Gospodarska kriza je vendarle fakt, ali ne? In pa ta protustavna vlada. Težke stvari, težke stvari!"

"Molčita že o Lahih, o vladi, o dinarju, o liri!" se je uprl naš blagi Radivoj Slavec. "Da le morete zapravljati to divno jutro s takimi pustotami. Pogleda: kak božji solncek! In pa to krasno, čisto nebo. Kostanji — pesnik bi postal. O nežnem spolu niti ne govorim; krila so zdaj že tri prste nad koleno in bodo, če Bog da, kmalu še krajša. Človek bi se vendar malce zamislil."

slil... zasajal o čem prav posebno lepem in dobrem... Z eno besedo — oh!...

Vzneseno je segel z rokami nekam v zrak. In da bi dal prijateljsko zglede, je neutegoma zasajal, vrag si ga vedi o čem prav posebno lepem in dobrem. Vsi trije so tehtno pomohali.

In se jim je zdelo, da je vobče nekam tesnobno danes. Skozi okno si videl ljudi, kako so v širokem loku zavijali mimo vogala. Morda je stal tam rjoveči lev, ki išče, koga bi požrl. In so se ga bali, kakopak. Vsak bi se ga bal.

"Saj sem vedel," se je oglašil Lednik, zlovilni gledaje v "Jutro." "Materinski dan bo. Ne verjetno, kako so ljudje plodoviti s temi prireditvami za obračanje žepov."

"Zdaj, ko ni Savnika, bodo pa 'dnevi!' je zagodrnjal Medved z basom pravične nevolje. "Dan za dnem, dan za dnem; vsak dan bo 'dan'."

"Sram vaju bodi!" Tenorček Radivoja Slaveca je trepetal od ogorčenja. "Materinski dan, pa take opazke! Ali res ne čutita svetosti te besede? Oh, živi ljudje, pa so jim srca kakor scvrknjeni lanski krompirji..."

"Pustimo srca," je oporekel profesor. "A pozicije jaz v tej stvari ne vidim. Vobče ne vem, čemu je treba, da zalivajo... nu, priznam, koristna javna prizadevanja s to sentimentalno omako... Kaj pa je materinstvo? Prirodna posledica prirodnih dejstev, nič drugega ne. In vse, kar sledi pozneje, je nujnost. Toliko smeš vendar pričati."

kovati od ženske, da ne zavrže bitja, ki ga je spravila na svet."

"Tu ni govora o kaki svetosti," je pritegnil ogorčeni Medved. "Kaj je mati, prosim. Samica, ki..."

"Ne glede na to, da preti zemlji preobljudenje," je nadaljeval Lednik. "V bolj prosvetljeni bodočnosti bo materinstvo najbrž državni monopol in bo priznana samo z bandero. Brez banderole bo prestopo po paragrafu tem in tem."

"Bogokletstvo!" Radivoj Slavec se je s studom prevrgel na sedežu. "Vasj na svoji lastni materi bi pomislila, cinika!"

"Vasjo vprašanje je treba presojati s hladnim razumom," se je branil profesor. "Saj ne pravim, da matere ne bi zaslužile pomoči. A čuvstev in milijonkrat prežvečenih fraz ne priznam."

"In tudi," je vzkliznil Medved, "koliko pa je ljudi, ki jim je storila mati dobroto ko jih je rodila na ta preklicani svet? Nadejam se točnega in poštenega odgovora!"

"Evo ga: naj bo življenje sladko ali grenko, ne ti, ne on, ne jaz se ne bi hoteli ločiti od njega. S strastjo se oklepaš življenja, z obupom ga braniš, kadar je v nevarnosti, pa naj ne bi častil nje, ki ti ga je dala? Ničesar, kar doživlja človek lepega, velikega in stranskega, ne zanosa misli, ne zadoščenja dejanj, ne blaženstva upov, prav ničesar ne bi imeli, da ni bil mater, ki so nas rodile!... Zato pravim: najsvetejša in najbolj vzvišena, kar poznam, je

mati... je materinstvo!... Vidva pa — kakor hočeta!"

Spet so pomohali. Medvedu in Ledniku je bilo na tistem nerodno, ker seveda nista mislila tako natanko zares. Čez nekaj časa je vprašal profesor v zadregi:

"Ali bi šli kam na kaj, moža Galilejca?"

In so vstali, da bi šli kam na kaj.

Stopili so na ulico. In glej, tisto, kar je stalo na vogalu in strašilo dobre ljudi, da so v širokem loku uhajali mimo — tisto, glej, ni bilo rjoveči lev, ampak dvojica prijaznih deklic z nabiralnikom. Preden so se možje Galilejci osvestili, kako in kaj, sta jih že zajeli medse in sta zaprosili:

"Za uboge matere... prosiva, gospodje!"

Nu kakopak, kdo bi se mogel ustavljati! A mimo tega: mrzli Lednik se je mahoma spomnil obraza, že davno mrtvega, ki se je sklanjal nad njegovo posteljo, v neki blagi, skoro že pozabljeni minulosti — in ga je obšlo tako, da ni segel v tisti žep, kjer je imel spravljen drobiž, ampak v drugega, kjer so bili kovači... In Medved godrnjač je v duhu zagledal svojo dobro, staro medvedko, ki ga je bila izpostavljala in dohranila s krvjo svojih žil in s kruhom od svojih ust — ne po knežje, Bog ve, da ne, a vendar bolje, nego je mogla, bi človek dejal! In je pomislil, da tovariš listnici dva papirčka, posebej, čisto posebej, ki jih je hotel drevi raztopiti v vino... Evo, otroka, vzemita jih... v dober namen in v pozdrav medvedki čez hribe in doline!

Kako pa sta se zavzela bogokletna cinika, ko sta se z olajšanim srcem ozrla po tovariš! Blagi, idealni Radivoj Slavec je bil med opletitvijo njunih žepov prenesel svoje čudenje do materinstva na drugi trotoar in ju je potuhnjeno čakal pred vrati gostilne.

"Oho," ga je vprašal Lednik, "ali nisi ničesar odrinil?"

"Nisem mogel, veš, same dinarje imam v žepu, nič tistih po petdeset par... Pozneje bom, ko zmenjam."

"Mm," je zagodl Medved, "mm! Čuvstva in ideali so bogme znamenita stvar na tem svetu..."

Kaj naj ti še rečem, dragi čitatelj? Zapiši si besede Radivoja Slaveca v srce, ker so lepe in po zgledu onih dveh. Zakaj naše po zgledu onih dveh? Zakaj naše uboge matere ne potrebujejo čustev in idealnih besed kakor mi? Radivoj Slavec. O ne. Naše matere potrebujejo čisto materialističnih, kar najbolj prozaičnih dejanj!

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (April 30-1927) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne prejemete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen v sled napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi družbeni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.80.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo same 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Zelo važne za naročnike Prosvete.

Po sklepu seje glavnega odbora S. N. P. J., zborujočega meseca februarja, 1927, se POVIŠA NAROČNINA ZA DNEVNIK PROSVETO ZA \$1.00.

Ta sklep stopi v veljavo od 1. julija, 1927, naprej. Upravištvu želi, da naročniki in članstvo ta sklep upoštevajo, kajti bil je potreben, da se ohrani list, kakoršen je, povečan na sedem kolon še za naprej in tako da imajo naročniki več dobrega gradiva.

Seja je tudi sklenila, da se da vsem naročnikom, ki so že sedaj naročeni na list, prilika, da lahko plačajo po stari ceni svojo naročnino in vsi, ki tako želijo, lahko to izvrše do 1. julija, 1927. To velja tudi za vse one, katerim poteče naročnina po 1. juliju, da lahko plačajo sedaj za naprej še po stari ceni.

Bratje in sestre, sedaj imate priliko, da pošljete naročnino, predno stopi v veljavo nova cena. Časa je še skoro dva meseca, vendar hitite s pošiljavo vaše naročnine in pridobite še kaknega novega naročnika. Zapišite, da je čas do 1. julija, 1927.

Cene po 1. juliju, 1927, bodo: Dnevnik za celo leto \$6.00, za pol leta \$3.00.

Člani doplačajo za celo leto \$4.80, za pol leta \$2.40.

Za staro domovino stane za celo leto \$9.00, za pol leta \$4.50.

Za mesto Chicago in Cicero, za celo leto \$7.50, za pol leta \$3.75.

Te nove cene stopijo v veljavo takoj po 1. juliju, 1927.

Bratje in sestre, hitite s pošiljavo naročnine, dokler so nižje cene.

FILIP GODINA, upravitelj.

Dve darili za nove naročnike

Kdor se potrdi v sedanjih kampanji in dobi osem polletnih ali štiri celoletne naročnine za dnevnik "Prosveto" in pošlje celo vrsto upravištvu, dobi krasno samonapojno pisalno pero in avtomatični svinčnik.

z lepim pozlačenim znakom S. N. P. J.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Izseljenci. Iz Audun le Ticha v Franciji poročajo naši rudarji, da zaslužijo sicer precej, ali delo je težko. Oglašja se draginja, pred letom dni je bilo vse za polovico ceneje. Čuje se clo, da se delavske mezde znižajo. Potem bo pa slabo. — V Argentini je zopet odšla skupina priha.

morakih Slovencev. Z vseh strani dežele so novi izseljenci, katerim bodo sedaj spomlad slo-dili še številni drugi. V Neaplju so se še enkrat obrnili gor proti ljubljenskim svojim krajem in se potem pogumno odpeljali v daljino, ki naj jim da dobrega kruha.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENCİ—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00
- Slovensko-Angliška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00
- Zakon Biogenesije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro. \$1.50
- Pater Malaventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz življenja ameriških francižkanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami. \$1.50
- Zajedaki—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki. \$1.75
- Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek \$1.00
- Zapiski 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo 50c
- "Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mehko vezana, stane samo 25c
- "Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo 20c

Pišite poje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ali ste že začeli

agitacijo za DNEVNIK PROSVETO? Kampanja je sedaj v polnem teku in prvi uspehi so se že pokazali. Ne bodite vi zadnji pripravljenjem v to kampanjo. Pričnite takoj! Pridobite svojega znanca in prijatelja, da se takoj naroči na Prosveto. Čaka va lepa nagrada, če pošljete dve ali več obnovljenih naročnin; ali pa vsaj eno novo.

Brez odbite provizije ste za enega novega naročnika za pol leta upravičeni do knjige "JIMMY HIGGINS," vredne \$1; za celoletno naročnino dobite "SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIKO" vredno \$2, ali pa druge knjige iz založbe "Književna matica" vrednosti \$2.

Za dve celoletni naročnini dobite lepo in debelo knjigo "AMERIŠKI SLOVENCİ", vredno \$5, ali pa druge knjige v vrednosti \$5. Vsi bratje in sestre S. N. P. J., takoj na delo za nove naročnike! Zlasti pa dopisniki, ki pišete, kako priljubljena vam je Prosveta. Še agitacije dokazite, da vam je res priljubljena in da delate za njeno razširjenje.

Naročnina je za celo leto \$5, za pol leta \$2.50; za Chicago in Cicero celoletno \$6.50, za Evropo \$8.

REPUBLIKE IN KRAJEVA TA KUPON.

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

Priročeno dobite naročnino \$....., za katere pošljite Prosveto:

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Ime

Naslov

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA POJASNILA

MARK TWAIN:

MALI KLATEŽ
TOM SAWYER

Poslovenil I. Mulaček.

(Dalje.)

XXX. POGLAVJE.

Prvo, kar je slišal Tom v petek jutraj, je bila vesela novica zanj — prejšnjo noč se je vrnila družina sodnika Thatcherja v mesto. Indijane Joe in zaklad sta se pomaknila na drugo mesto in Becky je zavzela prvi prostor v vsem njegovem zanimanju. Videl jo je zopet in zabaval sta se nad vse dobro pri igranju s šolskimi tovariši. Tisti dan so zaključili in v enčali na posebno zadovoljiv način: Becky je preproslila svojo mater, da je določila naslednji dan za davno obljubljeni in dolgo odlašani piknik. Otrokov veselje je bilo neizmerno in Tomovo nič manj zmerno. Se pred solničnim zahodom so razposlali povabila in mestne mladine se je polastilo naenkrat mrzlično pripravljanje in prijetno pričakovanje. Vznemirjenje je omogočilo Tomu, da je ostal pokonci do precej pozne ure; navdajalo ga je veliko upanje, da čuje Huckovo mljavkanje in dobi zaklad, da bi naslednjega dne iznenadil z njim Becky in ostale izletnike; pa se je varal. Tisto noč ni bilo dogovorjenega znamenja.

Napočilo je jutro in okoli desete, enajste ure se je zbrala pri sodniku Thatcherju vrto-glava in-egava družba; vse je bilo pripravljeno za odhod. Starejše ljudje niso imeli navade, da bi motili s svojo navzočnostjo piknikov. Otroci so bili po splošnem mnenju dovolj varni pod okriljem gospodičen osemnajstih let in nekoliko gospodov kakih triindvajsetih let. Za to priliko so najeli staro prevozno ladjo na paro, in kmalu je napolnila glavno ulico vesela družba, obložena z jerbasi živeža. Sid je bil bolan in se je moral odpovedati zabavi; Mary pa je ostala doma, da ga zabava. Zadnje besede, ki jih je rekla Thatcherjeva gospa Becky, so bile:

"Gotovo se povrnete šele pozno. Morda bi bilo bolje, če bi ostala čez noč pri kakem dekletu, ki stanuje blizu izkrevališča!"

"Potem ostanem pri Harperjevi Susi, mama."

"Dobro. Pazi nase, pa se dobro obnašaj, in glej, da ne boš nikomur delala sitnosti." Ko so šli dalje, je rekla Tom Becky:

"Ti — jaz ti povem, kaj naredimo. Mesto da bi šli k Harperjevimi, zlezemo naravnost na hrib in se ustavimo pri vdovi Douglasovi, imela bo sladoled! Skoro vsak dan ga ima — cele kupe. In strašno bo vesela, da nas vidi."

"Oh, to bo krasno!"

Nato je Becky pomislila za trenutek in dejala:

"Kaj pa poreče mama?"

"Kako bo pa to izvedela?"

Dekle se je bavilo s to mislijo in reklo nevoljno:

"Menim, da ni prav — pa —"

"Pa, pa; gremo! Mati ne bo izvedela tega, in kaj je na tem? Saj hoče sama, da bi bila ti na varnem, in stavim, da bi ti dovolila, da greš tja, če bi se zmislija na to. Dobro vem, da bi!"

Sijajna gostoljubnost Douglasove vdove je bila vabilna nada. Ta in Tomovo pregovarjanje je nadvladalo. In tako je bilo sklenjeno, da ne omenijo nikomur ničesar o nočnem sporedu.

Zdajci je prišlo Tomu na misel, da utegne priti prav to noč Huck in dati znamenje. Ta misel je precej zmanjšala njegovo pričakovanje. Vendar se ni mogel odločiti, da bi se odpovedal zabavi pri Douglasovi vdovi. Čemu pa bi se tudi odpovedal, je premišljal; znamenja si noči ni bilo; zakaj naj bi bilo verjetnejše, da pride drevi? Gotova večerna zabava je premagala negotov zaklad in je sklenil, da se uda močnejšemu nagnenju in prežene tisti dan vsa ko misel na zaboj z denarjem.

Tri milje pod mestom se je ustavil prevozni parnik ob ustju obrabčenega vnožja. Družba je vrela na suho in je kmalu odmevalo po gozdu in skalnatih višavah glasno vpitje in smejanje. Predelali so vse različne načine, kako se človek razvname in utruji; nato so se začeli polagoma vračati v taborišče, utrjeni s čvrstim gladom in pričelo se je uničevanje vseh dobrih reči. Čez nekoliko časa je nekdo zaklical:

"Kdo gre v jamo?"

Vsak je bil pripravljen. Privlekli se na dan cele svežnje sveč in naenkrat se je pričelo splošno plezanje na hrib. Vhod v jamo je bil visoko gori na hribu in je imel podoben črke A. Masivna hrastova vrata so bila nezapahnjena. Znotraj je bila majhna sobana, hladna kot ledenica, zgrajena od narave iz živega apnenca, ki je bil rosnat od mrzle vlage. Romantično in bajno je bilo stati tukaj v globokem mraku in zreti na zeleno dolino, ki se je svetila v solnce. Pa vtis, ki ga je naredil nanje ves položaj, je kmalu izginil, in razposajenost se je pričela iznova. Brž ko je prišagal kdo med njimi svečo, so planili vsi nadenj; sledil je boj in hrabra obramba, pa kmalu so mu izbili svečo iz rok ali ugasnili, in potem je nastal glasen smeh in nov lov. Ali vsaka stvar ima svoj konec. Polagoma se je uredil sprevod in se je začel pomikati po strmim glavnem potu dalje: vrsta brlečih luči je slabotno razsvetljevala visoke skalnate in vlažne stene skoraj do vrha, kjer so se združevale v višini šestdesetih čevljev. Ta glavna pot je bila široka osem do deset čevljev. Vsak čas so se cepile druge visoke in ozke razpoke na vse strani; McDougalova jama je bila namreč samo orjaški labirint zavitih hodnikov, ki so se cepili in zopet združevali in niso nikamor držali. Pravili so, da človek lahko tava noč in dan po tem zamotanem labirintu razpok in prepadov, ne da bi prišel kdaj do konca; šel si lahko navzdol in vedno globlje v zemljo, pa je bilo vedno vse eno in isto — labirint pod labirintom, brez konca in kraja. Nikdo ni poznal te jame. To je bilo nekaj nemogočega. Večina mladostnikov je poznala le v enem delu; posebno daleč čez ta znani del pa se navadno ni upal nikdo. Tom Sawyer je poznal celo jamo prav tako kot vsi drugi.

(Dalje prihodnje)